అల్లుగాడిపెళ్లి

శుభలేఖతోపాటు మరో ఉత్తరం. రెండూ రామ్మూర్తి మామయ్యదగ్గిర్నుంచే.

"ఏమిటే? నరసింగరావు గాడికి పెళ్లా?" అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

అమ్మకు చెప్పాను. "ఎవరు? అల్లుగాడికా?" అంది అమ్మ.

"ఇంత గుంటడున్నాడో లేదో గాని వీడికి పెళ్లట!" అన్నాను.

"గుంటలేమిట్రా? పదహారేళ్ళున్నాయిగా!"

"పదహారేళ్లకి పెళ్లేమిటమ్మా, మరీను!"

"బావుందిరా, తగిన సమ్మంధం దొరికితే చేసుకోకేం చేస్తారు?"

"ఎంత తగిన సంబంధమైనా ఇరవయ్యేళ్లయినా నిండకుండా పెళ్లేమిటే? ఛీ!"

నాన్న శుభలేఖ చూసి "రామ్మూర్తి అదృష్టవంతుడ్రా!" అన్నారు.

"ఏమిటది నాన్నా అదృష్టం! హాస్యాస్పదంగా వుంది. పిల్లకి సి తొమ్మిదో పదో ఏళ్ళుంటాయిగా బోలు! ఛీ—" అన్నాను.

"అయితే నువ్వింకా రెండేళ్ళు పోతేనేగాని పెళ్లాడవుట్రా?" అంది అమ్మ.

"ఛస్తే పెళ్లాణ్ణు."

"చావడం దేనికి, ప్రతీదానికీను!"

"అబ్బ! ఇంతల్లో చచ్చిపోల్లేనే,"

"రెండేళ్ళుదాటితే గాని పెళ్లాడక పోవడం అటుంచగా ఈ పెళ్లికి రాను" అన్నాను.

"ఏం?" అన్నారు నాన్న అధికారంగా.

"ఆ పెళ్లి నా యిష్టానికి వ్యతిరేకంగా జరుగుతూంది. నాకు అది జరగడమే యిష్టం లేనప్పుడు నేను చూస్తూండగా జరగడం అంతకంటే యిష్టం ఉండదు. అందుచేత నేను రాను. కావాలంటే మీరిద్దరూ, బాబ్జీ రమా వెళ్లండి అంతే."

"రానంటే లాగా, కుదుర్తుందిరా? సాయాం మేనత్తకొడుకు పెళ్లిగదా! ఒక్క సంవత్సరం మన కమలం పెద్దదై అయిపోయిందిగాని లేకపోతే దాన్నే యిద్దుం కదుట్రా?" అంది అమ్మ దిగులుగా.

వీడికీ, ఆ రామగోపాలం పరిచయం చిన్నదగ్గిర్నుంచీ కొంచెం పెద్ద కబుర్లూ నిక్కచ్చీ కవిత్వమూ ఆరంభమయ్యాయి. ఉండనీ, నేనూ చూస్తాను అదేమిటో! శాస్త్రీమూడురోజులా వొండుకుతింటాడు!" అన్నారు నాన్న.

"అనవసరంగా రామగోపాల్ని అనకండి. అతని వల్లేం రాలేదు. అంతా నా అభిప్రాయమే. నేనే రానంటున్నాను." అన్నాను.

"రాకపోతే ఎలాగరా? ఎలాగా గోపాలం రాముడూ పై దేశాల్లో వుండిపోయినారు గనక రారు. నీకేంరా, దొబ్బడాయి,—ఆఁ? రాకపోతే ఏడీ మీ రాధాకృష్ణ అని అడుగుతారు. ఏం చెప్పమన్నావ్?" అన్నది అమ్మ నిలదీసి.

"అదే అనే. రాలేదని చెప్పండి. ఇందుకు రాలేదని కూడా చెప్పండి." అన్నాను.

"అలాగే లేరా, మరి ఊరుకో." అన్నారు నాన్న.

"అదేమిటండీ మీరూ అలాగే అంటారు?—ఒరే నాన్నా రాకపోతే కానుండదురా వాళ్లేమైనా అనుకుం

శ్రీ అనుముల వెంకటశేషకవి

"సంసారాల కోడలు ఇంటికొస్తోంది, అదృష్టమే." అంది అమ్మ.

"ఏమో. నేనుమాత్రం ఆ పెళ్లికి వెళ్ళదల్చుకోలేదు. ఛీ. ఇరవయ్యేళ్లయినా రాకుండా పెళ్లామూ పిల్లలూను!" అన్నాను ద్వేషంగా.

"ఏమిట్రా నువ్వనేది?" అన్నారు నాన్న.

"ఏమీలేదు. ఇలాంటి కుసంస్కారులు ఇంకా ఉన్నారంటే ఏడుపొస్తోంది మనిషికి పూర్తిగా జ్ఞానమూ వ్యక్తిత్వమూ వొస్తేగాని పెళ్లి చెయ్యకూడదు! జీవించడానికీ పెళ్లాన్ని పోషించడానికీ తగిన ఉపాధేనా సంపాదించాలా?"

"సంపాదిస్తాడు; తొందరేమిటి?"

"ఏమో, నేనుమాత్రం ఈ పెళ్లికి రాదల్చుకోలేదు. నా సూత్రాల్ని వయలేట్ చేసి జరుగుతున్న పెళ్లి గనక!"

"ఏమో. అలా జరిగి వుంటేదీ అనే విషయంగురించి మాట్లాడ్డం తెలివితక్కువ. నే చెప్పిందీ "ఇలా జరుగుతూంది" అనే మాట్లాడతాను. వాడు నా మేనత్తకొడుకైతే! బ్రహ్మదేవుడి పెద్దకొడుకైతే! నాకిష్టం లేని ప్రిన్సిపుల్ మీద జరుగుతున్న పెళ్లిగాబట్టి నేను నా చేతనైనంతవరకూ దాన్ని ఎవాయిడ్ చేస్తాను. నా చేతులో ఉన్నది బోయ్‌కాట్."

"అయితే నిజంగా రావుట్రా?" అంది అమ్మ.

"ఆహా! నిజంగా రాను! నేను రాకపోయినంత మాత్రంలో ఆ పెళ్లి జరక్కపోదు. వాళ్ళందరూ "మనకి కావలిసిన వాళ్ళూ మనవాళ్ళూ కాబట్టి మీరందరూ వెళ్లండి."

"సరే అయితే ఉండిపోరా. నువ్వు రాకపోతే ఆ పెళ్లి జరక్కపోదు.—టారు! నలుగురుండగా ఒక్క గుంటణ్ణి తీసి కెళ్లమా?"

అన్నారుగా, బాబ్జీ, వాణ్ణి కమలని తీసి కెళ్లండీ!" అన్నాను.

పెళ్లి ఇంకా మూడురోజు లుందనగా శుభలేఖతోపాటు వొచ్చిన ఈ ఉత్తరం చూస్తున్నాను. మరీ మరీ చెపుతున్నాను; అందరూ

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిర్బ్రాక్, నిస్సత్తువ శుక్ల నష్టమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ.

వి. సి. వి. &కంపెని. "ఆయుర్వేదసమాజం" చెరిదేపి-నెల్లూరు జిల్లా.

రావాలి. రాముడికీ గోపాలానికీ శుభలేఖలు వేశాను; రావడం మరిచిపోవద్దు. అంటూ తిరిగి తిరిగి అదే రాశాడు మా రామ్మూర్తి మామయ్య.

ఇంతలో వీధిలోంచి చెప్పులు చప్పుడు చేసుకుంటూ సొంతంగా తనే దిగబడ్డాడు. అంతసేపూ అతను ఎదురుగా ఉన్నట్టు నే ననుకోడంవల్ల కాబోలు, కుశల ప్రశ్న అయినా చెయ్యకుండా "ఏమిటి మామయ్యా ఇలా చేశారు? కుర్రాడికింకా పదహారో యేడొచ్చిందో లేదో అప్పుడే పెళ్లా, ఎవరన్నా వింటే నవ్విపోరూ?" అనేశాను గబగబా.

మామయ్య కూడా కొంచెం ఆశ్చర్యంతో సరిపుచ్చి "ఏమోరా, నే నింతవరకూ చాలామందితో చెప్పానుగాని ఎవరూ నవ్వలేదు. అదృష్టవంతుడివి పోరా, అన్నారు!" అన్నాడు.

"పెద్దలు నిశ్చయించారంటావు; ఈ పెద్దలకి బుద్ధివుందా? వాళ్లకి బుద్ధి లేకపోతే నీ బుద్ధి ఏంగడ్డి తిందీ అని!—పోనీ ఓ ప్రశ్నకి జవాబు చెప్పు చూదాం? మీ అల్లుగాడికి, పెళ్ళంటే అర్థమన్నా తెలుసా?"

"తెలియాలేమిటి? మా చిన్నతనాల్లో ఏడోయేట ఉపనయనం, పద్నాలుగో ఏట వివాహం చేసుకునేవాళ్ళు. ఆ లెక్కని అసలు ఆలస్యమే అయింది!"

"అప్పుడు చేసుకుంటే చేసుకునేవాళ్లేనా, అప్పటి మనుషులు వేరూ ఇప్పటి మనుషులు వేరున్నూ!" అన్నాను.

అమ్మ వచ్చి "ఇదేమిటి, అన్నగారూ! ఎప్పుడు రావడం?—ఒకే క్రిష్టా ఏమిట్రా యిది ఆయనొస్తే వాదన పెడతావ్, ఇంకా..." అన్నది.

"కుర్రాడు, తెలివితేటలు కొస్త జాస్తీ అయినాయి." అని మామయ్య లోనికి నడిచాడు.

మధ్యాన్నం అమ్మ "ఆయనతో చెప్పరా నీ గొడవ!" అంది వేళాకోళంగా నవ్వి.

"ఓ, నమ్మకంగా చెప్తాను.—ఇదుగో, ఓయి మామయ్యా, మీ అల్లుగాడి పెళ్లికి నేను రాదల్చుకోలేదు!"

"ఏమిరోయి?"

"పదహారేళ్లప్పుడు పెళ్లి చెయ్యడం నా కిష్టంలేదు. అది జరగడమే నా కిష్టంలేనప్పుడు, చూడడం అంతకన్నా యిష్టం ఉండదు. అంచేత రాను."

"పోనీ, కళ్ళు మూసుకుందువుగాని లే."

"అహ లాస్త్రీగా!"

"బహు నిక్కచ్చిగా వుందే, వ్యవహారం!"

నాన్న అన్నారు. "వీడికి, రామగోపాలని, ఓర్పిందున్నాడు. ఆయన దగ్గిర నేర్చుకున్నవి—నిక్కచ్చితనం కవిత్వం, పెద్ద కబుర్లున్నూ. దాని ప్రతాపం ఇదంతాను!"

"అనవసరంగా రామగోపాలాన్ని అనొద్దు నాన్నా. ఇవన్నీ నా సొంత అభిప్రాయాలు!"

"ఓస్!"

* * * *

రామగోపాలుకు,

మన సిద్ధాంతాల్లో ఒక ముఖ్యమైన దాన్ని వయొలేట్ చెయ్యవలసి వచ్చినందుకు విచారిస్తున్నాను; నేను ఈరోజే బయలుదేరి ఒక పెళ్లికి వెళుతున్నాను. వరుడి వయస్సు పదహారు. నాచేత మావాళ్ళు బలవంతాన ప్రయాణం కట్టించారు. వాళ్ళు ఇంటలేని రోజుల్లో వండుకోవడం కష్టమని కూడా ఒక విషయమే. కాని దీనికి అట్టే ప్రాముఖ్యత లేదు. కాని గుడ్డిలో మెల్ల అన్నట్టు వివాహ వేళకి మంటపంలో ఉండక, సాధ్యమైనంత తక్కువ సంభాషణ నడుపుతూ, ఉండడానికే నిశ్చయించాను. నా యీ ఓటమి నా హృదయానివైన నీతో ముందు చెప్పవలసి చెప్పాను.

నీ రాధాకృష్ణ

ఏమయితే నేం, బయలుదేరాను. తోవలో జట్కాలోగాని రైల్లోగాని మళ్లా జట్కాలోగాని ఏవిధమైన సరససంభాషణాలోనూ పాల్గొనలేదు.

పెళ్లికొడుకుముఖం చూడదల్చుకోలేదు. కాని తప్పలేదు. వెళ్ళగానే ఓహో రాధ బావా! అన్నాడు. హరిఖ్యాలా అనుకొని నవ్వాను. బలివ్వబోయే మేకపిల్లలాగ వాడు నాలో జాలి కలిగించాడు. వీణ్ణి రేప కెల్లుండేగదా, జీవితానికి బలివ్వబోతున్నారు! పెళ్ళంటూ ఒక సుఖవత్తరమైన సన్నివేశాన్ని ఎరగా చూపిస్తూ విషాదాయత్తమైన ఎనభైనాలుగేళ్ళ జీవితం వాడి చేతుల్లో పెడుతున్నారు!

వాడితో మాట్లాడ్డానికి ఇష్టంలేదు. కాని క్రమంగా అది కరుణకింద మారి సాయంకాలం వేళ వేరేగా ఓచోట కూచోబెట్టి నాలుగు ప్రశ్నలు వేశాను.

నీకు వ్యక్తిత్వం లేదా అన్నాను. వాడికది అర్థం కాలేదు. జీవితాన్ని యీవిధంగా పరాధీనం చేసుకుంటావేంరా అన్నాను. ఏమిటి బావా అన్నాడు. ఓరి బడ్డూ ఇప్పటినించీ నీకు పెళ్లెందుకురా అన్నాను. అమ్మా నాన్నా చేసుకోమన్నారు చేసుకుంటున్నాను; తప్పా అన్నాడు. ఓరి ఆడ పెధవా అని మెల్లిగా అని కట్నమెంతరా అన్నాను. అదేమో అన్నాడు. పిల్ల బావుంటుందా అన్నాను. నే చూడలేదు. ఫోటోలో బాగానే వుందన్నాడు. పెళ్లి మానేయకూడదూ, ఇంత ఇన్ఫర్మేషనైనా

అది ఆమెకెన్నడూ ఆశాభంగం కలిగించలేదు!

గర్భాశయ వ్యాధులచే బాధపడుచున్న స్త్రీలు తరుచు "అరుణ"పై ఆధారపడుచున్నారు. అది వారికెన్నడూ ఆశాభంగం కలిగించలేదు ...పటువైన మూలికలచే తయారుచేయబడిన "అరుణ" స్త్రీల ఋతు సంబంధమైన వ్యాధులను పోగొట్టి సత్సంతానమును కల్గించును.

అరుణ

ప్రసిద్ధ గర్భాశయ బలవర్ధక ఔషధము

ఆయుర్వేదాశ్రమం లిమిటెడ్, మద్రాసు-17

చెప్పలేనివాడివీ ? అన్నాను. వెర్రిగా చూశాడు. వయస్సెంతరా అంటే పదకొండోయేట్ట అన్నాడు. బాగానేవుందిరా ఖాయ్ అన్నాను.

బలిపశువును పెళ్ళికొడుకనే పేరుతో గంగిరెద్దులా మేకప్ చేశారు. తరలి వెళ్లారు. నేను 'వెధవ'శబ్దం ఉచ్చరించుకుంటూ ఫాలో అయినాను.

* * *

పెళ్లి చూడకూడదని నా ఉద్దేశం.

మర్నాడు తెల్లవారు ఝామున నాలుగున్నరకల్లా ముహూర్తం. తొలినాటి పొద్దుటికే వెళ్లాం. పొద్దుట దిగగానే ఊళ్ళో నాకంటికేదైనా యింపుగా కనపడతాయేమోనని తిరిగాను. ఏం కనిపించలేదు. ఓ కాఫీహోటల్లో మస్తుగా తిని మళ్లా యింటికి చేరాను. విడిదిలో మాకిచ్చిన ఆ గదిలో బసలిక ప్రోత్సహించగా ఆవహించిన నిద్రాదేవిగారి పొందు పొందాను."

ఒంటిగంటప్పుడింత ఉడికీ ఉడకని ముద్ద పడేశారు. తిని పీటిచెక్కాకున్నమా ఆకులానమిలాను. నోరు ఎర్రగా అయింది. ఎవర్తోనూ మాట్లాడకండా పడకవేశాను.

నాలుగ్గంటలప్పుడు మెలకువ వచ్చింది. నాకోసం వేరేగా ఫ్లాస్కులో వుంచిన కాఫీనీ, పక్కని అరిటాకు మూత పెట్టి అడ్డాకులో వుంచిన కారాబూందీనీ తినేశాను. ముహం కడుక్కొని తలదువ్వుకుని ఊరుమీద పడ్డాను.

సగంలో మంగళ్ళాళ్ళు బాజాలు వాయిస్తూనూ, ఆడాళ్లు పట్టుచీరలు కట్టుకొనీ, వెనక మగాళ్లు మామూలు బట్టలేవేసుకున్నా జరీఖండువాలు పైన వేసుకునీ, ఆ వెనకా యీ మధ్యా కొత్తబట్టలు కట్టుకున్న కుర్రకారూ కనిపించారు. పిలవడానికి బేచ్.

వాళ్లని తప్పించుకుని అలా వెళ్ళాను. ఊరు దాటాను. ఆ శీలుమెట్టు దాటాను. మ్యూన్సిపల్ లిమిట్ దాటాను. పొలాల మీద పడ్డాను.

అన్నట్టు సినిమా వుందిగా ఊళ్ళో !— వెనక్కి తిరిగాను. కాని సినిమానించి వచ్చేసరికి భోజనం సంగతేమౌతుందో ! అనుకుంటూ ముందుకి సాగిపోయాను.

నా అదృష్టవశాత్తూ అక్కడ ఓ చెరువు పూర్తిగా నిండివుంది. చప్టామీంచి నీళ్ళు పడుతున్నాయ్. అనుక్షణమూ దాంట్లో నూతనత్వం కనపడ్డది. ప్రతీ సెకండూ చూడాలనిపించేటంత మధురమైన మార్పు కనపడ్డాది. అక్కడ, ఈతచెట్టు కింద అలా ఏడువేల రెండువందల సెకెండ్లకి పైగా ఎన్నో మార్పులు చూసినట్టు నా వ్రిస్టు వాచ్ చెప్పింది. తిరుగుదారి తెలుసుకోడానికి నానా అవస్థలూ పడి రోడ్డుపట్టేసరికి నాయనా, యీ పెళ్లికో రామ్ రామ్ అనిపించింది.

"పెద్దల" కి పదివేల నమస్కారాలు చేసుకొని రోడ్డెక్కినవాణ్ణిలా తిన్నగా వెళ్ళిపోతున్నాను.

"ఎటు బాబూ ఎల్తన్నారు?" అన్న కంఠం మేలుకొలిపింది.

అదేదో ఎక్కడ అని అడుగుతున్నాడెవడో, అనిపించింది. "నాకు తెలీదయ్యా, ఆ మీద కెళ్ళి కనుక్కో, మాదీ వూరు కాదు." అని సాగిపోయాను.

మళ్ళా "ఎందాక బయలెల్లినారు?" అని గట్టిగా ఆ స్వరం అడిగింది.

"చెరువు కెళ్లి వొస్తున్నాను."

"అ పెలిపోతున్నారు! ఇల్లు ఇక్కడుంది బాబూ, అదిగో ఆ యొర్రమేడ సందులో."

వెనక్కి చూశాను. ఓహో, అదా సంగతి !

"తమరు ఎర్రబాబుగోరి కమాళ్ళ గదు బాబయ్యా ?" అన్నాడు.

"అవునయ్యా !" అని విసురుగా సందులోకి వెళ్లాను.

అన్నట్టు ఇది మనిల్లు కాదు; మనింటి పేరు విడిదంటారు—అని జ్ఞాపకం రాగా మళ్లా వెనక్కొచ్చి ఇవతల వీధిలో వున్న యింటికి వెళ్లాను. ఏడూ పలభై అయింది. ఎలెక్ట్రిక్ లైట్లుండగా కిరసనాయిల్ దీపాలు పెట్టారేం—అనుకుంటూ వుండగా ఊళ్లో

(37-వ పేజీ చూడండి)

అల్లుగాడి పెళ్లి

(16-వ పేజీ తరువాయి)

ఎక్కడా లేవన్న సంగతి స్ఫురణకి వచ్చింది. కరెంటు ఆగిపోయింది గాబోలు.

చిన్నపిల్లలు కొందరు పడుకున్నారు. నేనుకూడా పడుకో కూడదా అనిపించింది. మళ్లా భోజనం సంగతి జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఎంతసేపవుతుందో? అమ్మను కనుక్కుందా మంటే కనపడదు.

"పెళ్లివారింటికి" వెళ్లాను.

అదుగో, ఆ పిల్లే పెళ్లికూతురు.

సరే, బాగానే వుంది. మరి భోజనం అక్కర్లేదు హాయిగా పడుకోవచ్చు. అంత చక్కావుందా అమ్మాయి.

పాపం! ఎంత యిదిగా వున్నా యిష్టాయిష్టాలుండవా? ఈవిధంగా వ్యక్తిత్వమనేది మొగ్గ తొడక్కముందే తుంపెయ్యాలా? ఛీ, "పెద్దలు" మొద్దులు.

ఇటొచ్చాను.

అదుగో అమూల పెళ్లికొడుకు శ్రీ ఉన్నాడు. ఏమిరా ఎవడూ కనపడ్డేం? అన్నాను. ఏమో బావా అన్నాడు. ఒరి వెధవా వాళ్ళందరూ, మీ అమ్మ మా అమ్మవాళ్లూ ఏమయ్యేర్రా అన్నాను. వెధవ అన్నాను. పాపం! పసివాడు!!

ఒరేయ్! నీ కిప్పట్నించీ పెళ్ళవడం నా కిష్టం లేదురా, నీకేగాదు. ఎవడికైనా యింత చిన్నవయస్సులో పెళ్ళవడం నా కిష్టంలేదు. నీ పెళ్లికీ, నేను బలవంతంమీద వొచ్చాను తెలుసా? ఆఁ అంచేత, నీపెళ్లి నేను చూడదల్చుకోలేదు. అంచేత, భోం చేసి వచ్చి ఇక్కడ పడుకుంటాను. ఎవణ్ణీ లేపనియ్యకు! అన్నాను. వాడు తెల్లబోయి చూశాడు.

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్లు వెలిగాయి. వాడు నా నిక్కచ్చితనానికా? ఆశ్చర్యంగా చూశాడు!

* * *

రాత్రి భోంచేసే సరికి పదైంది. సినీమాకి వెళ్లాలని జ్ఞాపకం వచ్చేసరికి పదకొండు అయింది.

అరెరె! టైమ్ దాటిపోయిందే!

పోనీ, నిద్రపట్టటం లేదుగా, ఓసారి అలా తిరిగొద్దామనుకుంటూ ఉండగానే ఎవరో సినిమానించి అప్పుడే వొచ్చి పట్టు పంచ కట్టి పెళ్లివారింటికి దారితీస్తున్నారు.

అప్పుడు జ్ఞాపకమొచ్చింది. ఊరికి కరెంటు లేటుగా రావడం. సినిమా ఆలస్యంగా విడిచిపెట్టారనీ, అందుచేత రెండవ ఆట ఇంకా మొదలు పెట్టరనీ.

వెళ్లాను.

మళ్లా వొచ్చేసరికి మూడైంది. మా అన్నయ్యరాముడు మా అమ్మను లేపుతున్నాడు!

అమ్మ లేచి "ఎక్కడి కెళ్లావురా బడుద్ధాయ్?" అంది. కాని వెంటనే రాముణ్ణి చూసి చల్లారింది.

పడుకున్నాను. నిద్దర పట్టలేదు.

"వీడు వొస్తాడనుకోలేదు – ఏంరా క్రిష్టా వొచ్చేశావ్? కుర్రాడికి పదహారేళ్ళే కదా!" అన్నాడు రాముడు.

"పిల్లనివ్వండని వచ్చేరు గాదురా. ఎంతో అన్నాను, ఉండిపోతానని."

"అవునమ్మా, వాణ్ణి ఉండిపోనివ్వలేక పోయినారా?"

"బాగుందిరా, నవ్విపోతారు!"

రాముడు తను అంతదూరం నించి వొచ్చిన పరిస్థితులు చెప్పాడు. మొత్తం నాలుగైంది పొద్దు తెలిసే.

"ఇంక లెండి. మొహాలు కడుక్కొని తల్లు దువ్వుకుని మంటపానికి రండి. ఒరే క్రిష్టా, లే, ఏమి టాపడక?"

"నేను లేవను. పడుకోవాలి. సినిమా కెళ్ళొచ్చాను."

"సినిమా కెళ్లాని కొచ్చావా యేమిటీ?"

"లేకపోతే పెళ్లి చూడ్డానికా?"

"ఏడిశావు. జైత్రిపేషాలూ నువ్వూను. లే ముందు! అందుకొక్కపోతే మరెందు కొచ్చావు, బ్రహ్మజమానుడా?"

"ఒరే క్రిష్టా, మరి పడుకున్నా నిద్దర పట్టదు. లేచి పదరా ఎవరన్నా చూస్తే బాగుండదు" అన్నాడు రాముడు.

అమ్మ పెట్లోంచి టూత్ పేస్టూ, బ్రష్షు, సబ్బూ, నా లేత ఎరుపురంగు బుష్కోటూ సిమ్మెంటురంగు పంట్లామూ తీసింది.

"అగెండూ నిన్నెవడు తెమ్మన్నాడు?" అని కోప్పడ్డాను.

"అదేమో నాకేం తెలుసు. అవే మంచి వనుకోని చేతికి దొరకంగానే పట్టు కొచ్చేను."

"మంచివనే, ఏడుస్త. ఈ వెధవ పెళ్లికి ఇంత మంచి వెందుకూ? నేను స్పెషలుగా దాచుకోం టేనూ?" అన్నాను.

"చ్చ్, ఏదో ఒకటి తొడిగీసుకోరా క్రిష్టా" అన్నాడు రాముడు.

వొళ్ళు మండింది.

మొహంమీద మాత్రమే నీళ్ళు పోసుకుని సబ్బు పట్టించి ఎక్స్ట్రా నిర్వర్తించి 'పద' అన్న ఆజ్ఞ చేశాను.

మంటపంలో కూచున్నాం.

ఈ మూలనించి ఎవరో పెద్దాయనే, నా బుష్కోటువంకో నా వంకో యిదిగా చూస్తున్నారు. "మా తమ్ముడు" అన్నాడు రాముడు ఆయనతో.

"ఒరే మా గొప్ప గుడ్డ కొట్టేశావురా?" అన్నాడు నాతో.

"ఏం?"

"బుష్కోటు మోకాలింద వుంది."

ఈ సారొస్తే నీకు తీస్తాలే."

పెళ్ళంటే ఏమిటి చూసేది? మంగలాళ్లు డోళ్ళూ గీళ్ళూ దంచేస్తుంటే, ఒకాయన ఎవరో లీడ్ చేస్తూండగా కోరికగా వొచ్చే మంత్రాల్ని వినాలా, లేక ఒకడు ఒకతె మెడలో ఒకత్రాడు కట్టడం చూడాలా?

ఒకటి వింటే చెవులు మోత ఎత్తేది.

ఒకటి ఒక్కసారి చూస్తే చాలు.

అవ్వన తర్వాత బియ్యం ఒకరి బుర్రల మీద మరొకరు ఒంపుకున్నారు. ఎబ్బే!

* * *

మధ్యాన్నం భోంచేసిన తరవాత, నాకు పెళ్లితో సంబంధం లేదన్న 'మిథ్యావాదం' వల్ల ముందుగా విడిదికె పోయాను. పేపరు వాడు కనపడగా కొని, పరుపుమీద నడుం వాల్చి చదువుతున్నాను.

నాన్నా, అదేవరో మరోఆయనా తమలపాకులు నములూ వస్తున్నారు.

"వీడే" అన్నారు నాన్న నన్ను చూపించి.

"ఆఁహాఁ! బియ్యే ప్యాసయ్యాడా?"

"లేదు. చదువుతున్నాడు."

ఈయన తెల్లవారకట్ల రాముణ్ణి నన్ను గురించి అడిగి నాయనే.

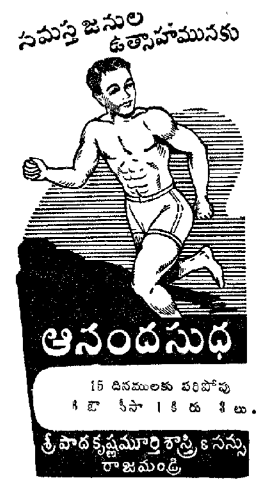

లేచి వెళ్లాను.

సాయంకాలం దాకా వాళ్ళకి మరి కనపడలేదు. పెళ్లి కొడుకు గదిలో వాళ్ల పరుపుమీద బిచాణా వేశాను.

అనక ఫలహారానికి వొచ్చినప్పటికి ఇందాక టాయన, ఓ పదమూడు పధ్నాలుగేళ్లపిల్ల, మా రాముడు, అమ్మ, నాన్న, రమ, శాస్త్రి అందరూ మా గదిలో కూర్చున్నారు.

నన్ను అంతదూరంలో చూడగానే మా రాముడు ఇవతలికొచ్చి "ఒరే క్రిష్ణా నీ మేరేజి సెటిల్ చేసేశార్రా!" అన్నాడు.

"ఏడిసినట్టుంది."

"నిజమేర్రా బాబూ!"

"అయితే నేను వాళ్ల ఎదట పడను. నీదగ్గిర డబ్బులుంటే ఇయ్యి, కాఫీ తాగి వొస్తాను." అన్నాను. లోపల దిగులు ఇంతా అంతా కాదు.

"లోపల నీకోసం దాచారు!"

"ఉరెట్టుకోమను. ఎంతసేపూ స్వేచ్ఛ లేని బ్రతుకైపోయింది. వాళ్లకేమన్నా బుర్ర వుందిరా, పద్దెనిమిదో యేట పెళ్లి చేస్తారు!" అన్నాను ఉడికి.

"తప్పేమిట్రా, నేనూ గోపాలం చేసుకున్నాం గదుట్రా?"

"మీరు చేసుకుంటే చేసుకున్నారు. నేను చేసుకోన్రా!"

వాడు ఇస్తున్న రూపాయి తీసుకున్నాను. సాగిపోతో వుంటే నాన్న పిల్చారు. "ఒరే, బాబూ, రాధాక్రిష్ణా! రారా యిలా ఒకసారి!"

నేను ద్వారందగ్గిర కనపడి "వొస్తాను లెండి నాన్నా, చిన్న పనుంది!" అన్నాను.

"అనక చేద్దువుగాని లేవోయ్! ఇలారా. కాసేపు కూచో-వీళ్లు చూశావా, అందరూ మనవాళ్ళు. నీ కోసం కూచోబెట్టాను. నువ్విలా వెళిపోతే ఎలాగ?"

తలవంచుకు అమ్మపక్కని కూచున్నాను. ఒకటిరెండు నిమిషాల్లో నా వ్యక్తిత్వం తల ఎత్తి ఆ అమ్మాయివేపు చూసింది. సౌందర్య పోటీలో ఎన్ని మార్కులూ వేయకముందే చూపు మళ్లించడం కూడా అయింది.

దిగులుగా, బరువుగా వున్న శరీరంతో అలాగే కూచున్నాను.

* * *

నిక్కచ్చితనం ఎక్కడికి పోయింది? సభ్యత్వపు సన్న తెరలు దీని కొక అడ్డా? ఏమిటీ దౌర్బల్యం? ఇంటికెళ్ళే వరకూ ఎదిరించడం ఎందుకు సభ్యంగా తోచలేదు?

"నే నిప్పట్నించే పెళ్లి చేసుకోనమ్మా?"

"చూశారండీ వీడు?"

"అలా అంటే ఊరుకోమని చెప్పలా, నీకూ?" అన్నారు నాన్న.

"ఏమిటి నాన్నా, నాకు పెళ్లొద్దంటూ వుంటే వినరేమి?"

"కావాలని నే నంటున్నాను."

"అక్కర్లేదని నే నంటూంటే?"

"ఏం, తీపు దిగదీసిందా? బంగారబ్బొమ్మంటి పిల్ల, మూడుసేల నగదు కట్నమూ, సాంప్రదాయపు కుటుంబమూ, దొబ్బుడాయరా?"

"మీ యిష్టమొచ్చిన పిల్లనే చెయ్యండి నాన్నా, రెండేళ్ళు పోయేక?"

"నా యిష్టమొచ్చిన పిల్లగాకపోతే నీ యిష్టమనుకున్నావేమిటి?"

"అవున్లెండి. రాముణ్ణి గోపాలాన్ని ఇలాగే మోసం చేశారు. నన్నూ చేయవలసింది; కాని నా అదృష్టవశాత్తూ పిల్ల బాగుండిపోయింది!" అన్నాను.

"ఏం, వాళ్ళు బాగులేరా?"

"అనే కదేమిటి, అర్థం?"

"ఎవరన్నారా ముక్క? రామగోపాలేనా?"

"ప్రతీదీ రామగోపాల్ అంటే గాని నాకు తెలీదేమిటి నాన్నా?"

"తెలుసు." అని నాన్న వెళ్లిపోయారక్కడికో.

చివరికి పెళ్ళొద్దని ఎన్నిసార్లు అన్నా ప్రసంగం మారేది కాని అంత మర్యాది కాదు.

"నాకీ పెళ్లి చేశారంటే ఇంట్లోంచి పారిపోతానమ్మా!" అన్నాను ఓసారి మా అమ్మతో, ముఖం ముడుచుకుని.

"పారిపోవోయ్. ఎన్నాళ్ళు అక్కడుంటావో నేనూ చూస్తానూ!" అంటూ నాన్న వచ్చారక్కడికి. చేతులో పచ్చటి కార్డులకట్ట ఉంది.

నేను ఏమననూ?

"ఇంత కాఠిన్యం తగదు నాన్నా!" అని వెళ్లి మంచంమీద పడుకున్నాను. ఏడుపు రాలేదు. బహుశా ఒక ప్రియురాలే ఉండినట్టయితే ఏడ్పు వచ్చేదా, అనిపించింది నా సినిమా తెలివికి.

రామగోపాలుకు,

మా అల్లుగాడి పెళ్లికి ఒక ఆదర్శం మంటగలుపుకుందికి వెళ్లాను. అక్కడ రెండో ఆదర్శం, అంతకంటె ముఖ్యమైనది కూడా నాశనమైంది. దీంతోబాటు శుభలేఖ పంపుతున్నాను. నువ్వు రావద్దు. కనీసం నీ ఆదర్శమైనా కాపాడుకో. ఆ వూరు, ఆ దౌర్భాగ్యపు ఊరు ఆదర్శాలకి సమ్మెట పెట్టు. అనుభవజ్ఞుణ్ణి చెప్తున్నాను. ఎన్ని రోజుల్లో ఏడ్చినా నాకు ముక్తి రాలా. రోజుకురోజూ పట్టుదలా, పైకి చెప్పనే నిక్కచ్చితనం ఎలా పోయాయో, లోపల్లోపలే కుమిలిపోయే నైరాశ్యం ఎలా ఆవహించిందో నాకు తెలీదు. నన్నింకేం అడగవద్దు.

నీ
దౌర్భాగ్య మిత్రుడు
రాధాక్రిష్ణమూర్తి

ఉత్తరం ముగించి నా పెద్దలు గుడినీ గుడిలో లింగాన్నీ మింగారే అని వాపోయాను.

నిక్కచ్చితనపు చివరి సన్నివేశం ఇక్కడ వుంది: పెళ్లికి ముందురోజున నేను ఓ చోట పెళ్లికూతుర్ని ఒంటరిగా కలుసుకుని, ఆ పిల్లే పెళ్లికూతురని నిర్ధారణ అయ్యాక అడిగాను: "నీకి పెళ్లి ఇష్టమేనా?"

ఆ పిల్ల దారికోసం వెతికింది. కాని లేక సిగ్గుపడి ఏమీ అనక ఊరుకుంది.

"చెప్పు. సిగ్గుపడద్దు. ఈ పెళ్లి నీకేమైనా యిష్టమా?"

"........"

"పారిపోవద్దు. చెప్పు. నీకేమైనా యిష్టమైతే ఊరుకుంటాను. నీకోసమే అయినా ఊరుకుంటాను. నాకు కొంచెం కూడా యిష్టంలేదు. నీకూ కూడా యిష్టం లేకపోతే యెందుకీ పెళ్లి ఒట్టి వేషం. అంచేత నీకిష్టం లేకపోతే చెప్పు. తక్షణం కేన్సెల్ చేయించేస్తాను!" అన్నాను గబగబా.

ఏ ధైర్యం చూసుకుని అన్నాను?

ఆ పిల్ల మాట్లాడకపోవడం చూస్తే కోపం రాలేదు. ఏడుపొచ్చింది.

నేను అయిష్టంగా ఉండడం, ఒక్క మాటా మాట్లాడకపోవడం, అందరూ చూశారు. మా నాన్న "అదే సర్దుకుంటుంది!" అన్నారు.

మా చెల్లెలు రమ నేను పెళ్ళికూతుర్తో ఆడిన మాటలు మూడూ మా అమ్మతో చెప్పింది. అమ్మ నాన్నతో చెప్పింది.

నాన్న "ఏడిశాడు." అన్నారు.

రామగోపాల్ వచ్చాడు పెళ్లికి. నాకు నోట మాట రాలేదు.

"ధన్యం, సిగ్గుపడకయ్యా, ఏం జేస్తాం మనం? తల్లిదండ్రుల కవసరమని తోస్తే మనం కాదన్నా వింటారా?" అన్నాడు.

* * * *

పందిట్లో, పురోహితుడు మంత్రాలు చదువుతుండగా, మంగళవాయిద్యాల్ని మ్రోయించగా, అందరూ సంతోషించగా, నేను పెళ్లికూతురుమెడలో బంగారం వేలగట్టిన పసుపుతాడొకటి కట్టాను. ★